

Športovci zo Slovenska na zimných olympijských hrách

Zimné olympijské hry píšu svoju históriu od roku 1924, ale slovenskí športovci sa vo výprave Československej republiky (ČSR) prvý raz objavili až na ZOH 1936 v Ga-Pa. Dovtedy však štartovali niektorí rodáci zo Slovenska vo výpravách Maďarska. Už na I. ZOH v Chamonix v roku 1924 štartovali traja rodáci zo Slovenska – združenári **István Déván** a **Béla Szepes** (pôvodným menom **Vojtech Strauch**) a bežec na lyžiach **Gyula Szepes** (pôvodným menom **Július Strauch**).

ÉRA ČESKOSLOVENSKA

IV. ZIMNÉ OLYMPIJSKÉ HRY GA-PA (Nemecko) 1936

Pod piatimi kruhmi sa objavili dvaja slovenskí športovci. Hokejista **Ladislav Troják** prispel k štvrtému miestu družstva ČSR. Bežec na lyžiach **Lukáš Michalák** bol člen piatej štafety na 4x10 km a desiaty na 18 km.

V. ZIMNÉ OLYMPIJSKÉ HRY ST. MORITZ (Švajčiarsko) 1948

Hokejista **Ladislav Troják** sa dvanásť rokov po svojej olympijskej premiére už ako veterán stal vôbec prvým Slovákom so zimnou olympijskou medailou. Tím ČSR, ktorý viedol kanadský Slovák **Mike (Matej) Buckna**, získalo striebro, keď o zlato prišiel len vinou horšieho celkového skóre (Kanada mala skóre 69:5, ČSR 80:18, vzájomný zápas sa skončil 0:0). Troják, ktorý hral v prvom útoku, strelil päť gólov.

Vo výprave ČSR boli spolu štyria Slováci, bežec na lyžiach **Štefan Kovalčík** bol najlepší člen ôsmej štafety.

VI. ZIMNÉ OLYMPIJSKÉ HRY OSLO (Nórsko) 1952

Hokejový brankár **Jozef Záhorský** bol člen štvrtého družstva ČSR. Okrem neho súťažil zo Slovákov v Osle už len bežec na lyžiach **Štefan Kovalčík**, ktorý bol znovu člen ôsmej štafety.

VII. ZIMNÉ OLYMPIJSKÉ HRY CORTINA D'AMPEZZO (Taliansko) 1956

Spomedzi troch Slovákov vo výprave ČSR dosiahol najlepší výsledok krasokorčuliar **Karol Divín**, ktorý ako druhý najlepší Európan skončil v súťaži mužov piaty. Bolo to prvé bodované umiestenie športovca zo Slovenska v individuálnej disciplíne v histórii ZOH.

Člen piateho družstva hokejistov ČSSR bol brankár **Ján Jendek**.

VIII. ZIMNÉ OLYMPIJSKÉ HRY SQUAW VALLEY (USA) 1960

Krasokorčuliar **Karol Divín** predviedol heroický výkon, keď aj s natrhnutým svalom na nohe skončil druhý. Pretekár, ktorého trénoval **Ivan Mauer**, ako prvý slovenský športovec

v histórii získal individuálnu medailu na ZOH. Vo výprave ČSSR boli okrem neho ešte štyria slovenskí športovci.

Vlajkonosič na otváracom ceremoniáli bol hokejový útočník **Ján Starší**. Okrem neho k štvrtému miestu družstva hokejistov prispel aj legendárny **Jozef Golonka**. Druhý tréner družstva hokejistov bol **Ladislav Horský**.

IX. ZIMNÉ OLYMPIJSKÉ HRY INNSBRUCK (Rakúsko) 1964

Vo výprave ČSSR na ZOH v Innsbrucku bol dovedy najvyšší počet Slovákov – až desať. K bronzu hokejového tímu prispeli traja Slováci: brankár **Vladimír Dzurilla**, obranca **František Gregor** a útočník **Jozef Golonka**. Pri rovnosti bodov tímov na 2. – 4. mieste rozhodovalo o ich umiestení celkové skóre (Švédsko 47:16, ČSSR 38:19, Kanada 32:17).

Medzi najlepších sa aj na svojej tretej olympiáde prebojoval veterán **Karol Divín**, keď skončil piaty. Najmladší účastník celých ZOH bol len 13-ročný ďalší krasokorčuliar **Ondrej Nepela**, ktorý sa o osem rokov neskôr stal olympijským víťazom...

Výpravu viedol Slovak **Ján Šedivý**.

X. ZIMNÉ OLYMPIJSKÉ HRY GRENOBLE (Francúzsko) 1968

Družstvo hokejistov ČSSR po 20 rokoch znovu siahalo na olympijské zlato, ale nezískalo ho. V súboji s tímom ZSSR síce zvíťazilo 5:4, ale po prehre 2:3 s Kanadou sa o najcennejšiu medailu pripravilo záverečnou remízou 2:2 so Švédskom. Kapitán a najlepší hráč strieborného tímu bol **Jozef Golonka**, ktorý bol s 10 bodmi (4 góly a 6 asistencií) piaty najproduktívnejší hráč celého turnaja. K bronzu z Innsbrucku 1964 pridal druhý cenný kov – rovnako ako ďalšia kľúčová postava strieborného družstva ČSSR, brankár **Vladimír Dzurilla**. Medzi najlepších v tíme patrila aj moravský rodák **Václav Nedomanský**, ktorý bol desať rokov hviezda Slovana Bratislava.

Vo výprave bolo spolu 7 Slovákov. Z nich popredné umiestenie dosiahol ešte krasokorčuliar **Ondrej Nepela**, ktorý skončil ôsmy.

Výpravu viedol Slovak **Richard Nejezchleb**.

XI. ZIMNÉ OLYMPIJSKÉ HRY SAPPORO (Japonsko) 1972

Historický úspech dosiahol krasokorčuliar **Ondrej Nepela**, ktorý sa ako prvý Slovak v histórii (a dodnes jediný rodák zo Slovenska) stal prvým víťazom ZOH. Už v povinných cvikoch si večný zverenec trénerky **Hildy Múdrej** utvoril prakticky nedostižný náskok. Olympijského víťaza, trojnásobného majstra sveta a päťnásobného majstra Európy v roku 2000 in memoriam vyhlásili za najúspešnejšieho slovenského športovca 20. storočia.

Spomedzi šiestich Slovákov vo výprave ČSSR sa z medailí tešili aj dvaja členovia bronzového družstva hokejistov. Brankár **Vladimír Dzurilla** získal už tretiu olympijskú medailu, čo bol dlho slovenský zimný rekord. V tíme s ním bol aj obranca Rudolf Tajcnár a dvaja slávni hráči českej národnosti, ktorí dlhodobo pôsobili na Slovensku – brankár **Jiří Holeček** a útočník **Václav Nedomanský** (s 9 bodmi za 6 gólov a 3 asistencie druhý najproduktívnejší hráč turnaja).

Výpravu viedol Slovak **Vladimír Černušák**.

XII. ZIMNÉ OLYMPIJSKÉ HRY INNSBRUCK (Rakúsko) 1976

Hokejové družstvo ČSSR síce v Innsbrucku získalo striebro, ale zo Slovákov sa na ňom podieľal len jeden z dvojice trénerov **Ján Starší**. Tretieho brankára **Pavla Svitanu** povolali do výpravy z domu až dodatočne, keď družstvo zdecimovala chrípková epidémia a zranenie druhého brankára, ale medailu nedostal. V dvoch zápasoch však sedel na striedačke pripravený nastúpiť, takže medailistom de facto je.

Spomedzi šestice Slovákov dosiahla najlepšie individuálne výsledky zjazdárka **Dagmar Kuzmanová**, deviata v slalome aj v obrovskom slalome. Bežkyne na lyžiach **Anna Pasiarová** a **Gabriela Sekajová** boli členky šiestej štafety ČSSR. Výpravu viedol Slovak **Vladimír Čerňušák**.

XII. ZIMNÉ OLYMPIJSKÉ HRY LAKE PLACID (USA) 1980

Spomedzi ôsmich Slovákov vo výprave ČSSR vzbudzovalo najviac pozornosti bratské hokejové trio **Mariána, Petra** a **Antona Šťastných**. Napriek ich vysokej efektívite (Peter bol so 14 bodmi za 7 gólov a 7 asistencií druhý najproduktívnejší hráč turnaja, Marián s 5 gólmi a 6 asistenciami ôsmy) až piate miesto družstva znamenalo veľké sklamanie.

Výborné 6. miesto v pretekoch na 10 km obsadil biatlonista **Peter Zelinka**. Sánkarka **Mária Jasenčáková** skončila deviata a **Jana Šoltýsová** v zjazde desiata. Bežkyňa na lyžiach **Gabriela Svobodová-Sekajová** prispela k štvrtému miestu štafety.

XIII. ZIMNÉ OLYMPIJSKÉ HRY SARAJEVO (Juhoslávia) 1984

Pre bývalé Československo, ale aj pre Slovensko to v Sarajeve bola dovtedy medailovo najúspešnejšia zimná olympiáda. Spomedzi 15 Slovákov sa až šiesti radovali zo zisku medaily. Štyria hokejisti – útočníci **Vincent Lukáč, Dárius Rusnák, Igor Liba** a **Dušan Pašek** - mali významný podiel na zisku striebra, pričom Rusnák bol s 9 bodmi za 4 góly a 5 asistencií ôsmy najproduktívnejší hráč turnaja.

Na striebre bežeckej štafety sa na svojej tretej olympiáde podieľala **Gabriela Svobodová-Sekajová**. Krasokorčuliar **Jozef Sabovčík**, zverenec olympioničky z Innsbrucku 1964 Agnesy Buřilovej-Wlachovskej, bronzom nadviazal na tradíciu strieborného Divína a zlatého Nepelu. Na medailu útočila aj zjazdárka **Jana Gantnerová-Šoltýsová**. V zjazde skončila piata, pričom slovenský reprezentačný tréner zjazdárov **Pavel Šťastný** priviedol k bronzu z rovnakej súťaže Česku **Olgu Charvátovú**. Biatlonista **Peter Zelinka** prispel k 6. miestu štafety.

XIV. ZIMNÉ OLYMPIJSKÉ HRY CALGARY (Kanada) 1988

Spomedzi 14 Slovákov dosiahli najlepšie umiestenia nečakane zjazdári. **Peter Jurko** bol v alpskej kombinácii piaty (**Adrián Bíreš** ešte ôsmy) a **Lucia Medzihradská** šiesta, pričom v zjazde siahala na medailu. Na poslednom medzičase bol štvrtá a mala najvyššiu rýchlosť, ale chyba na poslednom skoku ju posunula až na 10. miesto.

Šieste miesto družstva hokejistov ČSSR so štyrmi Slovákami bolo historicky najhoršie umiestenie, a teda veľké sklamanie. **Dušan Pašek** sa však v tabuľke produktivity s 11 bodmi za 6 gólov a 5 asistencií delil o štvrté miesto. Šieste skončilo aj družstvo v severskej kombinácii, k čomu zo Slovákov prispeli **Ján Klimko** a **Ladislav Patráš**. Tri Slovenky – **Lubomíra Balážová**, **Alžbeta Havrančíková** a **Viera Klimková** – boli členky bežeckej štafety na 7. mieste.

XV. ZIMNÉ OLYMPIJSKÉ HRY ALBERTVILLE (Francúzsko) 1992

Pri poslednom spoločnom štarte československej výpravy na ZOH štartovalo v Albertville 14 Slovákov. Štyria – obranca **Robert Švehla**, útočníci **Igor Liba** a **Peter Veselovský** a tretí brankár **Jaromír Dragan** - boli členovia bronzového družstva hokejistov. Pre Libu to po striebre zo Sarajeva 1984 bola už druhá olympijská medaila.

V bronzovom družstve skokanov na lyžiach, ktoré trénersky viedol Slovak **Ján Táncoš**, boli aj českí príslušníci ASVŠ Dukla Banská Bystrica **Jiří Parma** (okrem toho piaty v skokoch z veľkého a desiaty zo stredného mostíka) a **František Jež**. K 6. miestu bežeckej štafety prispeli **Lubomíra Balážová** a **Alžbeta Havrančíková**. Šieste skončilo aj družstvo v severskej kombinácii, v ktorom bol **Jozef Kovařík**. Zjazdárka **Lucia Medzihradská** bola v alpskej kombinácii ôsma.

Výpravu viedol Slovak **Pavol Glesk**.

ÉRA SAMOSTATNEJ SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Slovenský olympijský výbor, ktorý vznikol 19. decembra 1992, schválil na svojom 3. zasadnutí 18. januára 1994 nomináciu prvej samostatnej slovenskej olympijskej výpravy. Predstavila sa na zimných olympijských hrách v Lillehammeri vo februári 1994.

Tieto ZOH boli prvé, ktoré sa konali po zmene cyklu zimných hier. Medzinárodný olympijský výbor v roku 1986 rozhodol, že OH aj ZOH sa v roku 1992 budú naposledy konať v tom istom roku a počnúc rokom 1994 presunul konanie ZOH na párny rok medzi priestupnými rokmi.

XVII. ZIMNÉ OLYMPIJSKÉ HRY LILLEHAMMER (Nórsko) 1994

Pri premiére pod piatimi kruhmi v Lillehammeri získala výprava Slovenska so 49 športovcami dva olympijské body, čo znamenalo v neoficiálnom hodnotení krajín 27. miesto medzi 65 výpravami. Prvý olympijský bod získala za šieste miesto na 15 km biatlonistka **Martina Jašicová**.

Rovnaké umiestenie dosiaholo **družstvo hokejistov** pod trénerským vedením **Júliusa Šuplera**. Hokejisti v základnej skupine predstihli neskorších finalistov (tímy Švédska aj Kanady), ale vo štvrt'finále nešťastne prehrali 2:3 po predĺžení s Ruskom. Jeho kapitán bol vlajkonosič výpravy na otváracom ceremoniáli a veľká legenda NHL **Peter Šťastný** – hráč, ktorý sa predtým v tíme Československa stal dvakrát majstrom sveta a v tíme Kanady víťazom Kanadského pohára. **Žigmund Pálffy** bol najproduktívnejší hráč a len 19-ročný **Miroslav Šatan** najlepší strelec olympijského hokejového turnaja, medzi kľúčové postavy tímu patrili aj **Oto Haščák**.

Bežecká štafeta žien v zložení **Lubomíra Balážová, Jaroslava Bukvajová, Tatiana Kutlíková** a **Alžbeta Havrančíková** skončila siedma.

Výpravu viedol **Anton Ihring**.

XVIII. ZIMNÉ OLYMPIJSKÉ HRY NAGANO (Japonsko) 1998

Na ZOH v Nagane získala slovenská výprava šesť olympijských bodov za dve štvrté miesta. Dosiahli ich biatlonistka **Soňa Mihoková** na 15 km a štafeta biatlonistiek na 4x7,5 km v zložení **Martina Schwarzbacherová-Jašicová, Anna Murínová, Tatiana Kutlíková** a **Soňa Mihoková**. V pretekoch na 15 km sa Slovenky blyslí, okrem štvrtej Murínovej skončila siedma Schwarzbacherová a deviata Murínová.

Bežkyňa **Jaroslava Bukvajová** bola na 15 km klasicky desiata. Sánkarka **Mária Jasenčáková** piatou účasťou na ZOH utvorila historický slovenský rekord.

Družstvo hokejistov sa stalo obeťou nespravodlivého hracieho modelu, keď v predturnaji mohlo využiť len troch z desiatich našich najlepších hráčov z NHL a aj vínou chrípkovej epidémie do hlavného turnaja napokon nepostúpilo. Zo 47 športovcov vo výprave SR viacero es z NHL (**Pálffy, Šatan, Stümpel, Demitra, Zedník**) pricestovalo do Nagana napokon zbytočne...

V neoficiálnom poradí krajín obsadilo Slovensko v konkurencii 72 krajín so šiestimi bodmi 24. miesto. Výpravu viedol **Anton Ihring**.

XIX. ZIMNÉ OLYMPIJSKÉ HRY SALT LAKE CITY (USA) 2002

Na ZOH v Salt Lake City získala slovenská výprava s 51 športovcami len dva olympijské body zásluhou piateho miesta štafety biatlonistiek na 4x7,5 km v zložení **Martina Jašicová, Anna Murínová, Marcela Pavkovčecová** a **Soňa Mihoková**. Jašicová sa už na svojej tretej olympiáde prebojovala do top 10, v pretekoch na 15 km bola deviata. Sánkarská dvojica **Walter Marx ml. – Lubomír Mick** skončila deviata.

Družstvo hokejistov znovu doplatilo na nespravodlivý hrací systém. Kluby zámorskej NHL uvoľnili na zápasy olympijského predturnaja vždy len niekoľko hráčov, ktorí prišli do dejiska hier v poslednej chvíli a hrali unavení. Do hlavného turnaja sa tím nekvalifikoval.

Bronzový krasokorčuliar zo Sarajeva 1984 **Jozef Sabovčík** bol jeden z hlavných aktérov otváracieho ceremoniálu. Výpravu viedol **Július Dubovský**.

XX. ZIMNÉ OLYMPIJSKÉ HRY TURÍN (Taliansko) 2006

Dovtedy najpočetnejšia slovenská zimná výprava s 59 športovcami dosiahla v Turíne v tom čase najúspešnejšie vystúpenie na ZOH pre Slovenskú republiku. Snoubordista **Radoslav Židek** pod trénerským vedením dvojnásobnej olympioničky **Jany Šed'ovej** získal 16. februára 2006 prvú zimnú olympijskú medailu pre samostatné Slovensko. V novej disciplíne – v snoubordkrose – obsadil striebornú pozíciu.

Vďaka tomuto kovu sa Slovensko v medailovom rebríčku krajín delilo o 39. miesto.

Zhodne na piatom mieste skončili **družstvo hokejistov**, vedené **Františkom Hossom**, a biatlonista **Marek Matiaško** v pretekoch na 20 km. Bežec na lyžiach **Martin Bajčičák** potešil ôsmym miestom v skiatlone a takisto ôsmym v tímovom šprinte spoločne s **Ivanom Bátorym**.

Hokejisti v základnej skupine vyhrali všetkých päť zápasov, ale po štvrt'finálovej prehre 1:3 s Českom sa ich spanilá jazda skončila. Útočník **Marián Hossa** sa s 10 bodmi za 5 gólov a 5 asistencií delil o tretie miesto v poradí najproduktívnejších hráčov hokejového turnaja, v útoku s ním žiarili aj **Pavol Demitra** a **Marián Gáborík**.

Výpravu viedol **Igor Nemeček**.

XXI. ZIMNÉ OLYMPIJSKÉ HRY VANCOUVER (Kanada) 2010

Vo Vancouvri sa odohralo dovtedy jasne najúspešnejšie vystúpenie slovenských športovcov v histórii ZOH. Až dodnes vôbec najpočetnejšia slovenská zimná výprava (so 73 športovcami, z ktorých 71 nastúpilo na súťaže) sa vrátila domov s tromi medailami – po jednej z každého lesku.

O všetky cenné kovy sa postarali biatlonisti. Rodáčka z Ruska **Anastasia Kuzminová** triumfovala v pretekoch na 7,5 km a bola druhá v stíhacích pretekoch na 10 km, k tomu ešte ôsma na 12,5 km s hromadným štartom. **Pavol Hurajt** pridal bronzový kov v pretekoch na 15 km s hromadným štartom, na 20 km bol piaty a na 10 km siedmy. Vďaka nečakane bohatej medailovej zbierke obsadilo Slovensko v medailovom rebríčku krajín 17. miesto.

Veľmi blízko k stupňu víťazov bolo aj **družstvo hokejistov** vedené **Jánom Filcom**, ktoré v semifinále podľahlo domácej Kanade 2:3 a v zápase o bronz viedlo po dvoch tretinách nad Fínskom 3:1, ale napokon podľahlo 3:5. **Pavol Demitra** sa s 10 bodmi za 3 góly a 7 asistencií stal najproduktívnejším hráčom turnaja a vybrali ho ako jediného Európana aj do all stars tímu.

Po prvý raz v histórii ZOH malo Slovensko pod piatimi kruhmi až dva kolektívy – premiéru absolvovalo družstvo hokejistiek. **Veronika Zuzulová** skončila v slalome desiatu. Biatlonistka **Martina Halinárová** (na ZOH súťažila aj pod dievčenským menom Jašicová a neskôr ako Schwarzbacherová) a bežec na lyžiach **Ivan Bátory** piatou účasťou na ZOH vyrovnali historický slovenský rekord.

Výpravu viedol **Igor Nemeček**.

XXII. ZIMNÉ OLYMPIJSKÉ HRY SOČI (Rusko) 2014

Na ZOH v Soči sa **Anastasia Kuzminová** stala už najúspešnejšou olympioničkou v slovenskej histórii, keď v pretekoch na 7,5 km obhájila zlato z Vancouvru. Zopakovanie triumfu v individuálnej disciplíne sa jej podarilo ako vôbec prvej žena v olympijskej histórii ženského biatlonu. Kuzminová okrem toho skončila šiesta v stíhacích pretekoch na 10 km a podieľala sa na piatom mieste miešanej štafety, v ktorej s ňou boli **Jana Gereková**, **Pavol Hurajt** a **Matej Kazár**.

O najväčšie prekvapenie sa v našej výprave postaral zjazdár **Adam Žampa**, ktorý skončil piaty v superkombinácii a šiesty v slalome. Vo veľkom teple v oboch prípadoch v druhej jazde maximálne využil výhodu štartového čísla na začiatku. V kombinačnom slalome aj v druhom kole špeciálneho slalomu dosiahol najlepší čas zo všetkých účastníkov.

Družstvo hokejistov po výborných výsledkoch v Turíne 2006 aj vo Vancouvri 2010 tentoraz neuspelo. V základnej skupine prehralo všetky tri zápasy (s domácim Ruskom až po samostatných nájazdoch) a po prehre v súboji o postup do štvrt'finále s Českom skončilo až na 11. mieste.

Už piatu olympijskú účasť si pripísal **Martin Bajčičák**, čím vyrovnal slovenský historický rekord v počte účastí.

Slovenskú výpravu, v ktorej bolo 62 športovcov, po prvý raz viedla bývalá účastníčka ZOH – trojnásobná olympionička v zjazdovom lyžovaní **Janka Gantnerová-Šoltýsová**.

XXI. ZIMNÉ OLYMPIJSKÉ HRV PJONGČANG (Kórejská republika) 2018

Na ZOH v Pjongčangu sa **Anastasia Kuzminová** stala historicky najúspešnejšou slovenskou olympioničkou. K zlatu a k striebru z Vancouburu 2010 a k zlatu zo Soči 2014 pridala ďalšiu zlatú a k nej aj dve strieborné medaily. Triumfovala v pretekoch na 12,5 km s hromadným štartom a druhá skončila v stíhacích pretekoch na 10 km aj v pretekoch na 15 km. S celkovým ziskom troch zlatých a troch strieborných medailí sa zaradila medzi najúspešnejšie biatlonistky v histórii ZOH. A ak berieme len kovy z individuálnych súťaží, tak je najúspešnejšia vôbec.

Z našich biatlonistiek sa výrazne presadila aj **Paulína Fialková**, piata v pretekoch na 15 km.- Kuzminová s Paulínou Fialkovou sa podieľali aj na piatom mieste našej ženskej štafety, v ktorej boli spolu s nimi **Ivona Fialková** a **Tereza Poliaková**.

Z ostatných častí výpravy sa najviac presadila zjazdárka Petra Vlhová, piata v alpskej kombinácii. Paradoxne, v jej nie príliš zvyčajnej disciplíne obstále podstatne lepšie ako v slalome, kde patrila medzi najväčšie favoritky, ale obsadila až 13. miesto.

Družstvo hokejistov v turnaji, ktorý bol po prvý raz od ZOH 1994 bez hráčov NHL, síce v základnej skupine zdolalo 3:2 tím neskorších šampiónov – Olympijských športovcov z Ruska, ale aj tak postúpilo do ďalších bojov z posledného miesta. Jeho púť sa skončila v zápase proti USA o postup do štvrt'finále. Konečným výsledkom tímu bolo znovu len 11. miesto.

Slovenskú výpravu viedol **Roman Buček**.